

T.C.
Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı

Karar No : 341
Karar Tarihi : 30/12/2008

Başkanlık Makamınca Kurulumuza sunulan 21/11/2008 tarihli yazıda, aynen; "Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127. ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 8. maddelerinde yer alan; "Mahalli idareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçimin başlangıç tarihidir. Aynı yılın Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür." hükmüne istinaden, mahalli idareler seçimleri 29 Mart 2009 Pazar günü yapılacaktır.

Bilindiği üzere, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 79 uncu maddesi; "Seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma" görevi genel olarak Yüksek Seçim Kuruluna verilmiş, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 49 - 66. maddelerinde seçim propagandası ve yasaklar gösterilmiştir.

Yukarıdaki kanun hükmünde açıkça belirtildiği üzere; mahalli idareler seçimlerinin başlangıç tarihi 01 Ocak 2009 Perşembe günü, oy verme gününün ise 29 Mart 2009 Pazar günü olması nedeniyle, bu seçimlerin seçim propagandasının başlangıç tarihi ise 298 sayılı Kanunun 49. maddesinin son fıkrası gereği 19 Mart 2009 Perşembe gününe isabet etmektedir.

Anılan yasal hükümlere göre, seçimin ve seçim propagandasının başlangıç tarihlerinden itibaren kanunen yasak olan konular hakkında karar verilmesi ve kamuoyuna duyurulması takdirlerinize arz olunur." denilmiş ve 22/11/2008 tarihli, 292 sayılı kararımız ile Kurulumuz Başkanı Muammer AYDIN Başkanlığında, Üyeler Hasan ERBİL ve Hüseyin EKEN'den oluşturulan komisyon bu konudaki çalışmasını tamamlamış olmakla, konu ve komisyonca hazırlanan taslak karar incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127. ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 8. maddeleri gereği yapılacak olan mahalli idareler seçimlerinin başlangıç tarihi 01 Ocak 2009 Perşembe günü ve bu seçimlerde seçim propagandasının başlangıç tarihi ise 19 Mart 2009 Perşembe günüdür.

Anayasa'nın 79 uncu maddesiyle; seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetilmesi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma seçim süresince ve seçimden sonra seçim konuları ile ilgili bütün yolsuzlukları, şikayet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama görev ve yetkisi Yüksek Seçim Kuruluna verilmiş, anılan madde diğer seçim kurullarının görev ve yetkilerinin de kanunla düzenleneceğini hüküm altına almıştır.

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 20 nci maddesiyle de, ilçe çevresinde seçimin düzenle yürütülmesini sağlamak için gereken bütün tedbirleri alma yetki ve görevi ilçe seçim kurullarına verildiğinden, seçim sürecinin başlaması ile oy verme gününe kadar bütün ilgililerce uyulması gereken seçim yasaklarının belirlenmesi gerekmektedir.

298 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinde; propaganda serbestliği ve süresinin, oy verme gününden önceki onuncu gün olduğu belirtilmiş, bu serbestlik ve süreye getirilen sınırlamalar da yine 49 ila 66. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Anılan düzenlemede oy verme gününden önceki on gün içinde açık ve kapalı yerlerde yapılacak propagandalara ilişkin ilçe seçim kurullarının görevleri gösterilmiştir. 298 sayılı Kanunun değişik 56 ncı maddesinde, hoparlörle propagandanın seçim takviminin başlangıcından itibaren seçim propagandasının sona erdiği

ana kadar yapılacağı öngörülmüştür. Yine aynı Kanunun 60 ıncı maddesiyle, duvar ilanı, afiş, flama, bayrak ve sabit reklam panoları (bilboardlar) siyasi partilerin ve varsa bağımsız adayların yararlanma sırasını belirleme ve 61 inci maddesi ile de; oy verme gününden önceki yirminci günden önce asılan, yapıştırılan bayrak, afiş ve flamalarla ilanların kaldırılma görevi yine ilçe seçim kuruluna verilmiştir.

298 sayılı Kanunun 63 üncü maddesinde; seçim süresince yapılamayacak işler, 64 üncü maddesinde; törenlere ait yasaklar, 65 inci maddesinde; Başbakan ve bakanlara ilişkin yasaklar ve 66 ncı maddesinde ise; memurların gezilere katılma yasağı getirilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalara ek olarak,

Halkın bir konuda bilgilendirilmesi, bir ürün ve bir hizmetin halka duyurulması, bir etkinliğe kamuoyunun ilgi ve dikkatinin çekilmesi amacıyla kullanılan ilan ve reklam yerleri (bilboard, pano v.s.) önemli bir yer tutmaktadır.

Söz konusu yerlerin (bilboard, pano v.s.) seçim dönemlerinde siyasi propaganda amacına yönelik olarak kullanılmalari durumunda, kamuoyunun dikkat ve ilgisini daha fazla çekmesi ve bir takım eleştirilere konu olması da kaçınılmazdır.

Bu nedenle, belediye başkanlıklarının izni ile özel kişi ve kuruluşlarca kurulan; belediye başkanlıklarına ait olup da özel kişi ve kuruluşlara kiraya verilen veya belediyelerce doğrudan kullanılan ilan ve reklam yerlerinin (bilboard, pano v.s.), seçimlerin eşitlik, tarafsızlık ve dürüstlük ilkelerine uygun biçimde yapılıp sonuçlandırılabilmesi için, seçim dönemi içerisinde seçim propagandalarında kullanımı özel önem arz etmekte ve yasalarda seçim dönemlerinde buralardan siyasi partilerin yararlanamayacağına ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Bundan dolayı, bu yerlerin seçim propagandalarında kullanılabilmesi için uyulması gereken ilkelerin belirlenmesi gerekmektedir.

Seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adaylara eşit sayı ve eşit ücret karşılığında olmak kaydıyla, ilan ve reklam yerlerinin (bilboard, pano v.s.) tahsisine yasal bir engel bulunmadığından seçimlerde propaganda aracı olarak kullanılması da yasaklanamaz.

Belediye başkanlıklarına ait ilan ve reklam yerlerinin (bilboard, pano v.s.) kullanımının kira akdiyle özel kişi ve kuruluşlara verilmiş olması halinde bu yerlerin özel amaçla kullanımı esastır. Ancak, söz konusu yerlerden seçim dönemlerinde siyasi partilerin ve bağımsız adayların da yararlanmak istemeleri ve bu yerlerin siyasi propaganda amacıyla kullanılmasına izin verilmesi halinde, bu isteklerin ilçe seçim kurulu başkanlığına yapılması ve ilçe seçim kurulunca da tüm siyasi partilere ve bağımsız adaylara duyuru yapılarak söz konusu yerlerden yararlanmak isteyip istemediklerinin sorulması ve yararlanmak isteyenlere eşit yer ve zaman ayrılarak eşit ücretle kullandırılması yoluna gidilmesi gerekmektedir.

Yapılan bildirim üzerine seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adayların tümünün istekte bulunmaması halinde, istekli sayısına göre tahsisin yapılması yoluna gidilmelidir.

Yukarıda belirlenen usul ve esaslara aykırı davranış, seçimlerin tarafsızlık ve eşitlik içerisinde yapılması ilkesine aykırılık oluşturur. İlçe seçim kurullarınca, bu tür tahsis işlemleri derhal durdurularak ilan ve reklam yerlerindeki afişlerin kaldırılmak suretiyle yukarıda belirlenen usul ve esaslara uygun duyuru yapılarak kullanımının sağlanması gerekir.

Belediye meclis ve encümen kararları ile sabit reklam panolarının (bilboard) uzun bir süre ile (örneğin 10 yıl) kullanım hakkına sahip olan özel ve tüzel kişiler de seçim dönemlerinde yukarıda belirlenen kurallara uymak zorundadırlar.

Ayrıca;

Belediyelerin gözetim ve denetiminde kullanılmakta olan raylı araçların ve bu araçların bulunduğu yer altı ve üstü merkezlerinin ve raylı araçların içerisinde bulunan reklam monitörleri gibi yer ve araçlar kamu malı olması nedeniyle siyasi propaganda aracı olarak kullanılamaz.

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un kamu araçları için uygulanan yasaklayıcı hükümlerinin, seçim dönemlerine özgü olarak, kamu hizmeti yapan özel halk otobüsleri ve benzeri toplu ulaşım araçları hakkında da uygulanması kaçınılmazdır.

Bu nedenle, seçim dönemlerinde söz konusu araçlarda siyasi propaganda içeren afiş, flama ve posterlerin asılması ve taşınması yasaktır.

Kanunun seçim propagandası bölümünde yer alan yasakların Başkanlık teklifi doğrultusunda belirlenerek kamuoyuna duyurulmasına karar verilmelidir.

S O N U Ç:

Yukarıdan beri yapılan açıklamalar ve yasal hükümler çerçevesinde;

I- SEÇİMİN BAŞLANGIÇ TARİHİNDEN OY VERME GÜNÜNDEN ÖNCEKİ GÜNE KADAR OLAN SÜRE İÇİNDE (01/01/2009 – 28/03/2009);

1- Seçim dönemlerinde, genel yollar ve caddeler üzerinde, mabetlerde, kamu hizmeti görülen bina ve tesislerde her türlü seçim çalışması yapılmasının ve parti bürosu kurulmasının yasak olduğuna,

2- Hoparlörle propagandanın, seçimin başlangıcı olan 01 Ocak 2009 tarihinden itibaren seçim propagandasının sona erdiği tarih olan 28 Mart 2009 Cumartesi günü saat: 18:00'e kadar halkın huzur ve rahatını bozmamak ve 298 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin son fıkrası hükümlerine uymak şartıyla serbest olduğuna,

3- Seçimin başlangıç tarihi olan 01/01/2009 tarihinden 19/03/2009 tarihine kadar siyasi propaganda amaçlı açık ve kapalı yer toplantılarının 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Hakkında Kanun hükümlerine tabi olduğuna,

4- Siyasi partilerin ve adayların kendilerini tanıtıcı nitelikte broşür ve el ilanları dışında herhangi bir hediye ve eşantıyon dağıtmaları, dağıtımları veya bunların üçüncü şahıslar ya da kurum ve kuruluşlar aracılığı ile dağıtılmasının yasak olduğuna,

5- El ilanı mahiyetindeki matbuaları dağıtacak kimselerin seçme yeterliğini haiz olmaları gerektiğine, genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyelerle bunlara bağlı daire ve müesseseler, iktisadi devlet teşekkülleri ve bunların kurdukları müesseseler ve ortaklıkları ile diğer kamu tüzel kişiliklerinde memur ve hizmetli olarak çalışanların ilan dağıtamayacaklarına,

6- 298 sayılı Kanunun 62 nci maddesinde sayılanlarla, kamuya yararlı dernekler ve bunlarda görev almış bulunan memur ve hizmetlilerin seçimlerde de tarafsızlıklarını korumak zorunda olduklarına, bu kapsamda olanların siyasi partilere veya adaylara her ne nam ve ad ile olursa olsun bağış ve yardımlarda bulunmalarının yasak olduğuna,

7- Memur ve hizmetlilerin siyasi bir partinin veya adayın emrinde siyasi bir faaliyette çalıştırılmalarının, her türlü araç ve gereç ile imkanlarını kullanmalarının veya kullandırılmalarının yasak olduğuna,

8- Propaganda için kullanılan el ilanları ve diğer her türlü matbualar üzerinde, Türk Bayrağı, dini ibareler bulundurulması yasak olup, seçim propagandalarında, Türkçe'den başka dil ve yazı kullanılmasının yasak olduğuna,

9- Bankalar Kanunu'na tabi teşekküllerin, siyasi bir partinin ve adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyuna tesir etmek maksadıyla her türlü yayınlarda bulunmalarının yasak olduğuna, daha önce basılmış ve yayınlanmış ve yukarıdaki fıkrada mahiyeti belirlenen her türlü kitap, broşür, afiş ve bunlara benzer yayınların da aynı hükme tabi olduğuna,

10- Vatandaşların ikamet ettikleri konutlara veya işyerlerine destekledikleri partilere veya adaylara ait parti bayrağı, afiş, resim ve flamaların asılmasının yasak olduğuna,

11- Oy verme gününden önceki yirminci güne kadar (01/01/2009 - 09/03/2009 tarihleri arasında) 298 sayılı Kanununun 60/5, 61/1-2. maddelerine göre, özel ve tüzel kişilere ait reklam panoları dahil, aynı Kanununun 60/2. maddesinde belirtilen yerler dışında duvar ilanı, flama, parti bayrağı ve afiş asılması ve yapıştırılmasının yasak olduğuna,

12- Seçimin başlangıç tarihinden oy verme gününden önceki yirminci güne (01/01/2009 - 09/03/2009 tarihleri arasında) kadar duvar ilanı ve afişle propagandaya ilişkin uygulama ve yasakların mülki idare amirlerinin yetki, gözetim ve denetimi altında yürütülmesine,

13- Cep telefonları ile belli bir merkezden yönlendirilmek suretiyle seçim propagandası yapılamayacağına, yapıldığı takdirde hukuki ve cezai açıdan ilgili imtiyaz şirketlerinin sorumlu olacaklarına,

14- Seçim döneminde (seçimin başlangıç tarihinden oy verme gününe kadar ki süreçte) şehir içi toplu ulaşımı sağlayan her türlü araçlara ve araçların içerisinde bulunabilecek her türlü reklam araçlarına siyasi propaganda içeren afiş, flama ve posterlerin asılamayacağına ve hiçbir suretle reklam yapılamayacağına,

15- Belediyelerin gözetim ve denetiminde kullanılmakta olan raylı araçlara ve bu araçların bulunduğu yer altı ve üstü merkezlerine veya raylı araçların içerisinde bulunan her türlü reklam araçlarının seçim dönemi içerisinde propaganda yasakları kapsamında olduğuna,

16- Siyasi partiler ve bağımsız adayların; postaya açıktan, ambalajsız olarak verecekleri el ilanı, broşür gibi basılmış kağıtların belli bir adresi içermesi şartı ile, sadece PTT kanalıyla oy verme gününden önceki gün saat 18.00'e kadar (yani son yirmidört saat dışında) dağıtımında kanunen bir sakıncanın olmadığına, ancak son yirmidört saat içinde bu tür gönderilerin dağıtımının yasak olduğuna,

17- PTT Genel Müdürlüğüne hizmete sunulan "Kişisel Pul" uygulaması kapsamında siyasi parti logosu, adayın fotoğrafı ve propaganda niteliğinde yazı ihtiva eden "Kişisel Pul"ların basımının ve bunların yapıştırıldığı gönderilerin dağıtımının yapılmasının, seçim dönemi içerisinde 298 sayılı Kanununun 62. ve 63/b maddeleri uyarınca yapılamayacağına,

18- Bağımsız adayların, seçim propagandalarında seçimlere katılan veya katılmayan siyasi partilerin amblemini, bayrağını, afiş, poster vb. materyallerini kullanmalarına yasal olanak bulunmadığına,

19- Siyasi partilerin ve adayların kültürel faaliyetler kapsamında kutlama ve toplantı yapmak için izin verme konusunda seçim kurullarına başvurulamayacağına, bu konularda yetkinin idari mercilere ait olduğuna,

20- Kurumsal olarak kutlanacak bilimsel etkinlikler nedeniyle seminer verilmesi, sunulan broşür ve afişlerin asılması ve dağıtılması şeklinde planlanan faaliyetlerin seçim yasaklarına girmediğine,

II- OY VERME GÜNÜNDEN ÖNCEKİ YİRMİNCİ GÜN İÇİNDE (09/03/2009 – 28/03/2009);

1- 09 Mart 2009 Pazartesi akşamına kadar, sabit reklam yerlerinden (billboard, pano vs.) ilçe seçim kurullarınının gözetim ve denetiminde seçime katılacak siyasi partiler ve bağımsız adayların başvuruda bulunmaları halinde eşit sayı ve ücret karşılığında yararlanmalarının mümkün olduğuna, siyasi partiler ve bağımsız adayların tümünün istekte bulunmaması halinde, istekli sayısına göre tahsisin yapılması yoluna gidilmesi gerektiğine,

2- Oy verme gününden önceki son yirmi gün içinde (09/03/2009 - 28/03/2009 tarihleri arasında), özel ve tüzel kişilere ait reklam panoları dahil, 298 sayılı Yasanın 60/1-2.

maddesinde gösterilen yerlere duvar ilanı, flama, parti bayrağı ve afiş asılması ve yapıştırılmasının serbest olduğuna,

Yukarıda belirtilen yerler dışında kalan yerlere duvar ilanı, flama, parti bayrağı, afiş asılmasının ve yapıştırılmasının yasak olduğuna,

3- Yukarıdaki 1 ve 2. maddelerde belirtilen uygulama ve yasakların ilçe seçim kurullarının denetimi ve gözetimi altında yürütülmesine,

III- SEÇİM PROPAGANDASININ BAŞLANGICI OLAN 19 MART 2009 TARİHİNDEN İTİBAREN OY VERME GÜNÜNÜ TAKİP EDEN GÜNE KADAR OLAN SÜRE İÇİNDE;

1- 19 Mart 2009 Perşembe gününde başlayan serbest propaganda süresi içinde ilçe seçim kurullarınca gösterilecek yerlerden başka açık ve kapalı yerlerde toplu olarak propaganda yapılmasının yasak olduğuna,

2- 298 sayılı Kanun'un 62 nci maddesinde sayılı bütün daire, teşekkül ve müesseselerle Bankalar Kanunu'na tabi teşekküllere ait kaynaklardan yapılan iş ve hizmetler dolayısıyla, (açılış ve temel atma dahil) törenler tertiplemek, nutuklar söylemek, demeçler vermek ve bunlar hakkında her türlü vasıtayla yayınlarda bulunulmasının yasak olduğuna,

3- Başbakan ve bakanlarla, milletvekillerinin yurt içinde yapacakları seçim propagandası ile ilgili gezilerini makam otomobilleri ve resmi hizmete tahsis edilen vasıtalarla yapamayacaklarına, bu maksatla yapacakları gezilerde, protokol icabı olan karşılama ve uğurlamalar ile törenlerin yapılamayacağına ve resmi ziyafet verilemeyeceğine, Başbakan ve bakanların seçimle ilgili çalışmalarında ve konuşmalarında bu Kanun hükümleriyle bağlı olduklarına,

4- Başbakan, bakanlar, milletvekilleri ve adayların seçim propagandası ile ilgili olarak yapacakları gezilere hiçbir memurun katılamayacağına,

IV- Karar örneğinin;

1- Tüm il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına,

2- Seçime katılabilecekleri tespit ve ilan edilen siyasi parti genel başkanlıklarına,

3- Cumhuriyet Başsavcılıklarına iletmek üzere Adalet Bakanlığına,

4- Mülki İdari Makamlara iletmek üzere İçişleri Bakanlığına,

gönderilmesine,

5- Resmi Gazete'de yayımlanmasına,

30/12/2008 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Muammer AYDIN

Başkanvekili
Ahmet BAŞPINAR

Üye
Hasan ERBİL

Üye
Necati SÖZ

Üye
Hüseyin EKEN

Üye
Bahadır DOĞUSOY

Üye
Mehmet KILIÇ

Üye
Ali EM

Üye
Kırdar ÖZSOYLU

Üye
Sadri BOZKURT

Üye
M. Zeki ÇELEBİOĞLU